

Gedragsprotocol

pesten & cyberpesten

Basisschool 't Vossenhol

van Ruijsdaelweg 8

6562 XE Groesbeek

024-3971548

info@bs-vossenhol.nl

Vooraf

Het Gedragsprotocol - pesten & cyberpesten vormt de verklaring van de vertegenwoordiging van de school en de ouders, waarin is vastgelegd dat we pestgedrag op school niet accepteren en volgens een vooraf bepaalde handelwijze aanpakken. Het ligt ter inzage voor alle ouders.

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
3. Leerkrachten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het Gedragsprotocol - pesten & cyberpesten).
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

Ons specifieke schoolklimaat en leerkrachtgedrag is gericht op een optimale ontwikkeling van de leerling. Dit betekent een veilige omgeving, waarin veel aandacht is voor preventie ten aanzien van pesten.

Basisschool 't Vossenhol werkt met de methode Grip op de Groep en gebruikt de methode Leefstijl als bronnenboek om sociale vaardigheden en gezond gedrag aan te leren. Daarnaast hanteren we de 'Vossenafspraken'. Deze afspraken zijn in samenwerking met het Kinderparlement opgesteld. Alle leerlingen van 't Vossenhol hebben hieraan meegewerkt en we hebben er gezamenlijk 'ja' tegen gezegd. De afspraken die we met elkaar gemaakt hebben, hangen duidelijk zichtbaar in de klassen en in de gangen. Naast onze 'Vossenafspraken' worden er ook regels en afspraken gemaakt voor in de groep. Aan het begin van het schooljaar gaan de leerkrachten met de groep in gesprek over wat de leerlingen belangrijk vinden in en om de school. Deze groepsafspraken worden gezamenlijk vastgelegd en zichtbaar opgehangen. Hiermee wordt zowel in de klas als in de school preventief gewerkt met als doel pestgedrag te voorkomen.

Voor het leesgemak is de tekst in de mannelijke vorm geschreven. Overal waar *hij* staat, kunt u ook *zij* lezen. Met *ouders* worden ook *ouder* (eventueel met *zijn/haar* partner), *verzorger(s)* of *wettelijke vertegenwoordiger(s)* bedoeld.

Inhoudsopgave

Vooraf.....blz. 3

Inhoudsopgave.....blz. 4

Pesten.....blz. 5

- 1.1. Wat is pesten?
- 1.2. Signalen en kenmerken
- 1.3. Hoe wordt er gepest?

Cyberpesten.....blz. 7

- 2.1. Wat is cyberpesten?
- 2.2. Signalen en kenmerken
- 2.3. Hoe wordt er gecyberpest?

Rollen bij pesten.....blz. 8

Aanpak.....blz. 9

- 4.1. Vijfsporenaanpak bij melding van pesten
- 4.2. Stappenplan bij melding van cyberpesten

Bijlage

Formulier 'Melding van pesten en/of cyberpesten'

Pesten

1.1. Wat is pesten?

Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische- en/of fysieke mishandeling, door een kind of een groep kinderen, van één kind dat niet in staat is zichzelf te verdedigen.

Vaak is het lastig om pesten van plagen te onderscheiden. Iemand een duw geven kan plagen zijn, maar het kan ook pesten zijn. We spreken over plagen wanneer kinderen aan elkaar gewaagd zijn. Ze dagen elkaar uit, maar de situatie wordt door geen van de betrokkenen als vervelend of bedreigend ervaren.

Het specifieke van pesten is gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van een kind in zijn omgeving wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Het concrete verschil tussen plagen en pesten wordt hieronder in een schema weergegeven.

Plagen	Pesten
<ul style="list-style-type: none">- er is sprake van incidenten en van een gelijke machtsverhouding;- er is geen winnaar of verliezer;- het slachtoffer is in staat zichzelf te verdedigen en loopt geen (blijvende) lichamelijke en/of geestelijke schade op.	<ul style="list-style-type: none">- er is sprake van een zekere systematiek of regelmaat en van een ongelijke machtsverhouding;- de pester is de spreekwoordelijke winnaar en het slachtoffer is de verliezer;- het slachtoffer mag/kan niet (meer) voor zichzelf opkomen en loopt (blijvende) lichamelijke en/of geestelijke schade op.

Naast dat pesten kwetsend is, zijn er drie verschillende vormen van pesten:

1. Verbaal pesten; zoals vernederen, dreigen, schelden en sarren.
2. Fysiek pesten; zoals achtervolgingen tijdens of na schooltijd, knijpen, krabben, bijten en onder dwang vasthouden.
3. Overige pesterijen; hierbij kunnen de pesters het gepeste kind o.a. doodzwijgen, buitensluiten, iets van hem of haar stelen, bezittingen beschadigen en/of vernielen of zelfs afpersen.

1.2. Signalen en kenmerken

Als een kind gepest wordt, zijn er een aantal signalen waar je frequent op kunt letten; een kind wil niet meer naar school of vereniging en verzint allerlei uitvluchten, het kind vertelt niets meer over school of de vereniging. Als een kind één van deze signalen vertoont, wil dit niet altijd zeggen dat het gepest wordt. Het kan zijn dat het kind blauwe plekken heeft opgelopen tijdens een stevig potje voetbal of dat een kind teruggetrokken gedrag toont, doordat het een slecht cijfer heeft behaald en dit niet wil vertellen. Voornamelijk de puberteit is een periode dat er veel lichamelijke en emotionele veranderingen plaats vinden. Het is dan lastig om tussen alle signalen de juiste op te pikken, die horen bij het gepest worden. Wanneer je als ouder denkt dat je kind gepest wordt en het kind signalen vertoont, dan kun je met hem praten over wat er allemaal buitenshuis gebeurt. Door met ouders van andere kinderen te praten, weet je ook hoe hun kind zich voelt of gedraagt.

Naast de signalen van een kind dat gepest wordt, zijn er ook signalen die aangeven wie een pester zou kunnen zijn. Mogelijke signalen zijn: dit kind doet stoer en wil imponeren, is vaak fysiek sterker dan de andere partij, wil ten koste van alles zichzelf bewijzen en overheersen, reageert zeer impulsief en agressief bij tegenwerking en de pester is vaak eerder gevreesd dan geliefd in de groep.

1.3. Hoe wordt er gepest?

Met woorden

Vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes/mailltjes/appjes, o.i.d. schrijven.

Lichamelijk

Trekken aan kleding, duwen en sjorren, schoppen en slaan, krabben, aan haren trekken, wapens gebruiken.

Achtervolgen

Opjagen, achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, opsluiten.

Uitsluiting

Doodzwijgen, negeren, uitsluiten van feestjes of buitenschoolse activiteiten, uitsluiten bij groepsopdrachten.

Stelen & vernielen

Afpakken van kledingstukken, schooltas of schoolspullen, kliederen op de spullen van een ander, andermans spullen vernielen.

Afpersing

Dwingen om geld of spullen af te geven, afdwingen om iets voor de pester te doen.

Cyberpesten

2.1. Wat is cyberpesten?

Pesten is in hoofdstuk 1 omschreven. Het woord cyber staat volgens Van Dale (2005) voor 'op internet actief of bestaand'. Cyberpesten is dus op internet actief pesten.

2.2. Kenmerken en signalen

Cyberpesten gebeurt o.a. via appjes, sms, chatrooms, blogs, social media en e-mail. Doordat het digitaal is, kan cyberpesten zeer snel en direct massaal plaatsvinden. Cyberpesten gebeurt vaak anoniem en blijft vaak vrijwel onzichtbaar voor ouders en leerkrachten. De pester en de gepeste zijn alleen digitaal verbonden, waardoor de pester zich vaak ongeremd voelt en zijn grenzen tot het maximale verlegt. Daardoor is het pesten vaak ernstig. De signalen van cyberpesten zijn hetzelfde als bij pesten. Kenmerk is dat een gecyberpest kind zijn computer/mobiel niet meer wil gebruiken.

2.3. Hoe wordt er gecyberpest?

Fysiek

Beschadigen van de computer door een virus te mailen.

Flaming

Uitschelden via mail, chat, sms/app, social media, e.d.

Outing

Vertrouwelijke informatie ongevraagd online zetten of rondmailen, het plaatsen van vernederende beelden, iemand uit een bestaande online groep uitsluiten.

Masquerade

Zich voordoen als iemand anders.

Denigreren

Verspreiden van geruchten over iemand.

Haatwebsite

Een website of kanaal opzetten om afkeer voor een bepaald persoon te uiten.

Cyberstalken

Ongevraagd belagen en benaderen van andere mensen via internet.

Hacken

Gegevens stelen of instellingen aanpassen.

Rollen bij pesten

Wanneer er in een klas gepest wordt, heeft iedereen in de klas een rol. En in die rol kun je invloed uitoefenen op het pesten. Niet alleen de leerlingen in de klas hebben een rol, maar ook de ouders en de leerkracht.

De rollen zien er als volgt uit:

De pester

Is vaak onzeker en wil graag aardig of stoer gevonden worden. Denkt door te pesten dat iedereen hem grappig vindt.

De gepeste

Voelt zich vaak verdrietig en eenzaam. Durft vaak niets terug te doen of het te vertellen, is bang om dan nog meer gepest te gaan worden.

De mee-pester

Doet mee met pesten, denkt dat hij er dan bij hoort. Is bang om zelf gepest te worden, waardoor hij mee gaat pesten.

De helper

Neemt het op voor de gepeste. Vindt het niet goed dat er gepest wordt in de groep en is niet bang voor de pester. Helpt graag en is daarom vaak populair.

De stiekemer

Vindt het goed dat er gepest wordt, maar bemoeit zich er niet mee. Is bang om zelf gepest te worden. Roept anderen erbij om het pesten te steunen.

De buitenstaander

Denkt dat er in de klas niet gepest wordt en het kan hem ook niet schelen. Zolang hij er zelf maar geen last van heeft.

De stille

Bemoeit zich er niet mee. Vindt het pesten wel gemeen, maar durft niets te doen of te zeggen, is bang zelf gepest te worden.

De ouder

Heeft in de opvoeding invloed op het pesten.

De leerkracht

Heeft in het lesgeven invloed op het pesten.

Aanpak

4.1. Vijfsporenaanpak bij melding van pesten

Deze aanpak is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en de school. Leg in het geval van een vermoeden van pesten voor, of het stappenplan in werking moet treden. Mogelijkheden waarop een school de vijf verschillende partijen die een rol spelen in een peestsituatie kan ondersteunen zijn:

Spoor 1

De school zorgt dat de directie, het bestuur en de leerkrachten voldoende informatie hebben over pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school. De school neemt stelling tegen het pesten. De school werkt aan een goed schoolbeleid rond pesten en de veiligheid van leerlingen en hanteert een oplossingsgerichte aanpak.

Spoor 2

Steun bieden aan het kind dat gepest wordt. Naar het kind luisteren en zijn probleem serieus nemen. Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen en er samen aan werken. Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt. Zorgen voor vervolggesprekken. Er wordt schriftelijk middels een formulier (zie bijlage) vastgelegd dat er gepest is, op welke manier en wanneer dit was. Dit formulier wordt aan het dossier toegevoegd. Het vastleggen kan gebeuren door de eigen leerkracht of door de interne contactpersoon. Meldingen van pestgedrag worden door het team besproken en waar nodig worden vervolgacties uitgezet.

Spoor 3

Steun bieden aan het kind dat zelf pest. Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent. Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen. Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden. Zorgen dat het kind zich veilig voelt; uitleggen wat jij als leerkracht gaat doen om het pesten te stoppen. Stel grenzen en verbind daar consequenties aan. Zorgen voor vervolggesprekken. Er wordt schriftelijk middels een formulier (zie bijlage) vastgelegd dat er gepest is, op welke manier en wanneer dit was. Dit formulier wordt aan het dossier toegevoegd. Afhankelijk van de ernst van het pesten wordt een gesprek met ouders gepland. Als blijkt dat er een gedragsverandering moet plaatsvinden kan de AC'er, in overleg met leerkracht en ouders, een vorm van ondersteuning adviseren en de aanvraag begeleiden.

Spoor 4

De middengroep betrekken bij het oplossen van het pestprobleem. Met de kinderen praten over pesten en hun eigen rol daarbij, overleggen over mogelijke oplossingen

en hun actieve bijdrage daaraan. Samen met de kinderen werken aan oplossingen, kijken naar wat er goed ging en hierop voortborduren (oplossingsgerichte aanpak).

Spoor 5

De ouders van het gepeste kind en die van het pestende kind steunen. Ouders die zich zorgen maken over pesten serieus nemen. Ouders op de hoogte houden van de pestsituatie. Ouders op de hoogte brengen van het Gedragsprotocol – pesten & cyberpesten. Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten in samenwerking tussen ouders en school kan worden aangepakt, zowel op school als vanuit de thuissituatie. Er vindt een terugkoppeling met ouders plaats, de intentie en frequentie is afhankelijk van het verloop. Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning. Wanneer ouders niet tevreden zijn over de aanpak van school, kunnen zij gewezen worden op de mogelijkheid van bemiddeling door de contactpersoon inzake de klachtenregeling. Ook hebben ouders het recht om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie. In de schoolgids staat vermeld wie zij voor deze procedures kunnen benaderen.

4.2. Stappenplan bij melding van cyberpesten (ook volgens de vijfsporenaanpak)

Stap 1

Bewaar de gestuurde berichten. Vertel aan kinderen hoe ze gesprekken kunnen opslaan, hoe ze een printscreen kunnen maken, hoe ze berichten kunnen afdrukken en hoe ze een foto kunnen maken van het telefoonscherm.

Stap 2

Blokkeer de afzender indien dit mogelijk is. Als een kind in een chatroom zit, kun je vaak onbekende mensen blokkeren of een melding maken van ongewenst gedrag.

Stap 3

Neem contact op met de ouders van de gecyberpeste leerling en wanneer mogelijk ook met de ouders van de cyberpestende leerling. Geef ouders en leerlingen tips. Daarnaast is het samen doorlopen van het stappenplan van belang.

Stap 4

Wanneer vanuit school niets meer mogelijk is, verwijst de ouders dan eventueel door. Er zijn diverse contactpunten die ouders kunnen adviseren, zoals het Informatiepunt Ouders & Onderwijs (0800 5010) en de Vertrouwensinspectie (0900 111 3 111).

Stap 5

In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd, is er sprake van cyberstalking. Ouders kunnen dan aangifte doen bij de politie.

Stap 6

Informeert de gecyberpeste leerling en de cyberpestende leerling dat er een contactpersoon aanwezig is op school en verwijst hier indien nodig naar.

Bijlage

Formulier 'Melding van pesten en/of cyberpesten'

Persoon die deze melding heeft ontvangen en vastgelegd: _____

Persoon die dit voorval van (cyber)pesten meldt: _____

Datum voorval: _____

Indien afwijkend, datum melding: _____

Pester: _____

Gepeste: _____

Omschrijving voorval:

Om welke vorm(en) van pesten gaat het? Wat is er gebeurd? Wees hierin nauwkeurig.

Zie ook de beschrijvingen in het Gedragsprotocol – pesten & cyberpesten.

Wat is verder nog belangrijk om mee te nemen bij deze melding:

Gevoel, gedachten, is het voorval zeker of zijn er twijfels over?

Welke afspraken zijn er gemaakt t.a.v. de pester:

Welke afspraken zijn er gemaakt t.a.v. het gepeste kind:

Zijn ouders van de pester geïnformeerd? Nee / Ja, door: _____

Datum: _____

Wat was de reactie van de ouders?

Welke afspraken zijn gemaakt met de ouders van de pester?

Zijn de ouders van het gepeste kind geïnformeerd? Nee / Ja, door: _____

Datum: _____

Wat was de reactie van de ouders?

Welke afspraken zijn gemaakt met de ouders van het gepeste kind?

Dit formulier wordt opgenomen in de dossiers van de pester en het gepeste kind.